

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, in petnajstega v mesecu. Naročnina za celo leto din 40.—, za pol leta din 20.—, za četrt leta din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 11.467.

List za državne nameščenice in upokoјence

Vsi zahtevajo izboljšanje...

Iz mariborskega »Ujedinjenega železničarja« prenašamo ta uvodnik, ki je vreden pozornosti vseh drž. aktivnih in upokoјenih uslužbencev in njihovih strokovnih organizacij.

»Živimo v času, ko se vrše redni občni zbori in kongresi najrazličnejših organizacij. Učitelji, profesorji, monopolski uradniki, finančni uslužbenci, poštarji, upokoјenci najrazličnejših vrst, vse zboruje. Dnevno časopisje prinese o teh zborovanjih krajšo ali daljšo notico, vendar v še tako kratki notici je poudarjen krik zborovalcev po odpravi krivic in po izboljšanju položaja.

Strojevodje, kurjači, uradniki, vlakospremniki, železniški staroupokoјenci, narodni železničarji, vozovni pregledniki so zborovali. Povsod samo tavanja, ugotavljanje bede, zadolžitve aktivnih in upokoјenih železničarjev ter enodušna zahteva ali pa prošnja: »Rešite nas, poginjamo.«

Nabavljalne zadrage zborujejo, vsaka za se, nato pa skupno v svoji zvezi. Večina državnih uslužbencev je navezana na svoje zadrage, ker ne more več živeti iz »rok v usta«, marveč mora živeti v juliju na račun septembra ali morda že decembra. Zadrage dobro poznajo v kakem položaju so njih člani in ni čudno, da tudi resolucija gospodarskih organizacij izzyeni v zahtevo po takojšnjem izboljšanju položaja uslužbencev.

Da je sila dosegla višek, dokazujejo občni zbori podpornih in pogrebnih društev. Za malenkostno zvišanje prispevka, za pol dinarja, za dinar mesečno gre in vendar je težko sprejeti ta povišek, ker se je delavec že itak

odrekel prav vsemu in ne ve, komu naj ta dinar odtrga — sebi, ženi ali otroku? Iz občnih zborov podpornih društev se tudi že čuje klic po nujni pomoči, da ne bo prepozno.

Ne pretiravamo, da se je klic po takojšnjem izboljšanju položaja aktivnih in upokoјenih državnih uslužbencev in delavcev tekom zadnjih treh mesecev čul iz nad 400 občnih zborov širom države. Nad 400 brzojav in resolucij se je zbralo na mizah ministrov, generalnih direktorjev, v parlamentu in senatu, v tajništvih političnih organizacij. Vse so lepo opremljene s številkami in datumi; načelniki jih dobe v svrhu referata, čez par mesecev referirajo in spisi gredo ad acta.

Tako je bilo predlanskim, lani in tako bo tudi letos, ker nočemo mi sami spregledati in ubrati pravo pot. En sam nič — mi vsi moč! Štiri sto pedesetih klicev se izgubi že pri mali sapi, odločen krik 400 glasov prevpije orkan in tak krik bi sigurno došel tudi do ušes odločujočih.

Ali ni žalostno, da se moramo učiti pri kapitalistih? Tudi oni so ločeni v razne grupe, klube, zveze po strankarski ali narodni pripadnosti. Ko pa gre za ustanovitev kartela, se ne vprašajo med seboj, ali si pristaš te stranke, kateri jezik govoriš, kateri veri pripadaš. Takoj so si enotni za osiguranje čim večjega dobička. Poglejte delodajalce na pr. na anketi za kak nov zakon, kako so vsi enotni!

Spreglejmo končno enkrat tudi mi ter postanimo složni vsaj v postavitvi zahteve po izboljšanju položaja in v borbi za doseg izboljšanja.

Zapostavljanje upravno pisarniških uradnikov

II.

Znano je, da so nekatere banovine v državi takoj po izidu zakona o notranji upravi uporabile priliko in določilo njegovega § 113/4 ter prevedle mnogo uradnikov iz III. v II. kategorijo, medtem ko je v dravski banovini bilo samo 10 uradnikov tik pred razveljavitvijo navedenega določila prevedenih v II. kategorijo.

Zakon o uradnikih iz leta 1931. je derogiral določilo čl. 113/4 zakona o notranji upravi in predvideva v svojem § 346. (razpored zvanj) v več resortih v VII. skupini glavnega arhivarja, v VIII. arhivarja ter v IX. in X. skupini arhivska uradnika. Resort notranje uprave ne predvideva v tem zakonu teh zvanj niti upravno pisarniških uradnikov in so bili ti uradniki do 28. decembra 1933., ko je bila izdana uredba osrednje vlade, v zraku. Ta uredba osrednje vlade pa namesto da bi zapostavljene teh uradnikov spravila v sklad vsaj z novim uradniškim zakonom in jim zagotovila vsaj to kar v vseh drugih resortih dosežejo arhivski uradniki, t. j. VII. skupino, je pa določila zopet slabše, in sicer tako, da imajo upravno pisarn. uradniki pri sreskih načelstvih možnost napredovanja od X. do VIII. skupine in le pri ministrstvu in banskih upravah je pustila nekaj mest za VII. skupino.

Iz tega se razvidi, da se zapostavlja ta stroka v splošnem ne glede na sposobnost, marljivost, delikatnost službe in službeno kvalifikacijo posameznih uradnikov, kar ni v korist službi in ugledu stroke. Če se pomisli, da so ti uradniki polagali državne strokovne izpite in je med njimi gotovo dovolj takih, ki so pred izpitno komisijo pokazali obširno poznanje zakonodaje, v službi vsestranske uspehe in dosegli najboljšo kvalifikacijo, ki jo je sploh možno doseči, je taka utesnitev mož-

nosti napredovanj nemogoča in neutemeljena, kajti ambicioznim, zanesljivim in sposobnim uslužbencem se mora dati možnost napredovanj vsaj do primernih položajnih skupin, ker se s tem vzpodbuja za strokovno izpopolnjevanje vsakega posameznega ter dvigne kvaliteta dela.

V interesu pravičnosti je, da ministrstvo za notranje posle in kraljevska banska uprava podvzame ta vse potrebno, da se onim pisarniškim uradnikom, ki so imeli pred izidom novega uradniškega zakona l. 1931. izpolnjene pogoje za prevedbo v II. kategorijo, pa niso bili prevedeni, omogoči napredovanje v VII. skupino, kar so gotovo s svojim službovanjem zaslužili, sicer bi ne dosegli potrebne kvalifikacije.

Razumemo popolnoma, da je pričrdo sedanjega stanja zakonodaje glede uradništva trenutno nemogoče popraviti škodo prizadetim uradnikom, prosimo in pričakujemo pa, da se popravi tu popisano zapostavljanje na tak način, da se z uredbo osrednje vlade ali s prihodnjim finančnim zakonom določi možnost zaporednega napredovanja sposobnih in kvalificiranih uprav. pisarniških uradnikov v VII. položajno skupino in po presluženih 25. letih celokupne efektivne službe dobro kvalificiranih uradnikov v VI. skupino. V VII. in VI. skupini naj dobe zvanja upravni uradnik 45/1 in eventualno oni, ki upravljajo računsko blagajniške posle pa administrativni ali ekonomsko upravni uradnik 45/1, če se ne more vrniti prejšnje zvanje sreski tajnik.

V primeru, da se mesta v VI. skupini izpraznijo zaradi upokoјitve ali zaradi prestanka službe, naj bi se dala zakonita možnost napredovanja tudi mlajšim sposobnim in kvalificiranim uradnikom iz VII. v VI. skupino pred tem časom.

S tako rešitvijo se ne bi ustvarila nedovoljena izjema, ker imajo druge stroke že itak slično zakonito podlago za napredovanje, zadovoljila bi pa prizadeho uradništvo popolnoma, mladim in naraščajo bi se pa dala spodbuda za strokovno izpopolnjevanje.

Tovariši naj informirajo o tem narodne zastopnike in jih naprosijo za vso podporo v našem stremljenju, da bodo naše utemeljene prošnje na merodajnem mestu uspele.

Več prizadetih.

Izguba pokojnine zaradi obsodbe

Važna odločba splošne seje državnega sveta

V drugi točki § 132. urad. zakona je predpisano, da »upokoјenec izgubi pravico do osebne pokojnine s sodno razsodbo«, v § 49. kazenskega zakonika pa je določeno: »pri vsaki obsodbi na najmanj 6 mesecev strogega zapor ali na leto dni zapor bo sodišče izreklo izgubo državne ali druge javne službe«. V praksi državnega sveta so te predpise različno razlagali glede vprašanja: ali obsodba rednega sodišča, s katero je bil državni upokoјenec kaznovan najmanj s 6 meseci strogega zapor ali z letom dni zapor, s katero obsodbo pa ni bila izrečena izguba pokojnine, povzroči izgubo pravice do osebne pokojnine. Pri obravnavanju primerov št. 1997/38 in št. 8400/38, kjer sta bila dva državna upokoјenca obsojena na več kakor 6 mesecev strogega zapor, je en oddelek državnega sveta zastopal stališče, da taka kazen povzroči izgubo pravice do pokojnine oziroma se na § 49. k. z., medtem ko je drugi oddelek smatral, da ta kazen sama ni zadostna za izgubo pokojnine. Zato je bilo to vprašanje predloženo splošni seji državnega sveta, ki ga je preučila in spoznala:

Med razlogi za izgubo pravice do osebne pokojnine je v § 132. u. z. določena sodna obsodba (druga točka) in disciplinska obsodba (tretja točka). O tem, po kakšni disciplinski obsodbi izgubi upokoјenec pravico do osebne pokojnine, ne more biti dvoma oziroma se na § 244. u. z., ki določa izgubo pravice do pokojnine kot eno izmed disciplinskih kazni za upokoјenca, kar pomeni, da se v § 132., t. 3, misli na disciplinsko obsodbo, s katero se je izrekla izguba pravice do pokojnine. Če je pa v 2. t. § 132. kot razlog za izgubo pravice do pokojnine določena sodna obsodba, pa pri tem ni natančneje označeno kakšna mora biti ta obsodba, kakor to tudi ni povedano pri disciplinski obsodbi, potem izhaja iz tega, da mora ta obsodba, enako kakor disciplinska, biti taka, da se z njo izreče izguba pravice do osebne pokojnine ali vsaj da ustvari za obsojenca tak položaj, ki izključuje možnost biti državni upokoјenec (izguba častnih pravic; odločba splošne seje drž. sveta od 22. junija 1937., št. 15.573/37 — Sl. novine št. 151 — XLVII. od 8. julija 1937.). Oziraje se na to, sodna razsodba, ki v obsodbi ne vsebuje določila

o izgubi pravice do osebne pokojnine, po sami 2. točki § 132. ne povzroči izgube pokojnine.

Kakor je že spredaj rečeno, je bil razlog razumevanju, da taka sodna obsodba povzroči izgubo pravice do osebne pokojnine, najden v določbi § 49. k. z., toda iz spredaj navedenega besedila tega predpisa (»bo sodišče izreklo izgubo državne ali druge javne službe...«) jasno izhaja, da je z njim naročeno sodišču, da v določenem primeru izreče izgubo državne ali druge javne službe. Ker pa je zakon dal sodišču tako naročilo, je jasno, da ni upravno oblastvo tisto, ki bi se moralo ravnati po njem. Razen tega je v tem predpisu govorjeno o izreku izgube državne ali druge javne službe, v spredaj razloženem vprašanju pa ne gre za izgubo službe, temveč pokojnine. Zato § 49. k. z. upravnemu oblastvu ne daje podlage za izrekanje odločbe o izgubi pravice do osebne pokojnine državnega upokoјenca, ki je bil obsojen na kazen najmanj 6 mesecev strogega zapor ali na leto dni zapor, a redno sodišče ni izreklo, da izgubi pravico do pokojnine. Upravno oblastvo bi tako odločbo moglo izdati le kot posledek določene sodne obsodbe, toda to samo tedaj, če bi imelo za to opore v zakonu, kakor mu jo je dala določba 10. t. § 104. u. z. za prenehanje službe. Ker pa za izgubo pokojnine ni podobnih določb, pomeni to, da upravno oblastvo nima možnosti v takem primeru izreči, da je upokoјenec izgubil pokojnino. Toda če upravno oblastvo smatra, da je kazensko dejanje, zaradi katerega je bil upokoјenec obsojen, tako, da povzroča tudi disciplinsko odgovornost, ima v § 243. u. z. možnost, sprožiti disciplinski postopek.

Iz teh razlogov je na podlagi §§ 12. in 13. zak. o posl. redu v drž. svetu in upravnih sodiščih, spošna seja državnega sveta pod št. 12.340/39 od 16. maja 1939. izdala tole

odločba
o razumevanju § 132. t. 2. u. z.
v zvezi s § 149. k. z.:

»Sodba rednega sodišča, s katero je bil drž. upokoјenec kaznovan na najmanj 6 mesecev strogega zapor ali na leto dni zapor, s katero pa ni bila izrečena izguba pokojnine, sama po sebi ne povzroči izgube pravice do osebne pokojnine.«

Anketa o upokoјenških zadevah

Iz somborskega glasila Združenja upokoјencev za Dunavsko banovino. »Naša reč«, objavljamo v naslednjem vlogu, ki jo je navedeno društvo poslalo zagrebškemu upokoјenškemu društvu kot vodeči organizaciji banovinskih upokoјenških društev v državi. Zagrebško društvo je ta predlog spomenice na vladno razposlalo vsem banovinskim društvom upokoјencev na mišljenje in v dopolnitev.

Osnutek vloge se glasi takole:

»Podpisani zastopniki kongresa vsah združenj upokoјencev kraljevine Jugoslavije, kot zastopniki vseh jugoslovanskih upokoјencev v državi, predlagamo kr. vladi tole

spomenico:

1. Smatramo ne le za primerno, temveč tudi za nujno, da g. predsednik

ministrskega sveta sporazumno z g. finančnim ministrom dá sklicati anketo strokovnjakov vseh banovinskih upokoјenških društev v Jugoslaviji, na kateri bi naši strokovnjaki z določenim odborom fin. ministrstva podali naše predloge in skupno obravnavali vsa vprašanja, katerih se tičejo, oziroma, ki se nanašajo na sestavitev nove uredbe o osebnih in rodbinskih dokladah upokoјencev.

2. Prav tako bi bilo prav, pa tudi potrebno, da ministrski svet izda načelno odločbo o tem, da se vsi zakonski načrti in osnutki uredb, kolikor se tičejo upokoјenških interesov, pred predložitvijo Narodni skupščini obravnavajo v anketnem odboru, v katerem bi sodelovali odposlanci vseh banovinskih upokoјenških društev.

To ni samo v korist nas upokojencev, temveč je to v prvi vrsti v korist države same kot celote, ker bi se s takim ravnanjem pritegnilo bogato izkušstvo upokojencev, pridobljeno z dolgoletnim delom v vseh mogočih strokah državne uprave, in bi bilo pri takem delu neprecenljive vrednosti.

Ne samo da se more, temveč mora se priznati, da mi upokojenci nismo in nikdar ne bomo bitni neprijatelji države, temveč kakor smo bili v aktivnosti iskreni sodelavci izvršnih oblastev, tako želimo ostati tudi v pokoju. Ker kr. vlada izdaja toliko sodobnih socialnih zakonov, želimo tudi mi pri tem pomagati, da bi se izdajali dobri ali boljši zakoni za nas same.

Dobri zakoni in pravilno izvajanje istih so najmočnejši temelji države, doseči jih je pa mogoče samo z vzajemnim delom, vzajemnim razumevanjem in medsebojnim pomaganjem. Če bodo tako sprejeti, bodo ne le mogli, temveč popolnoma gotovo doprinesli vez, ki ustvarja in ki mora ustvariti močno nerazdružljivo edinstveno državno celoto. To je razumljivo samo po sebi, ker je potem tak zakon ne le kompromisna, temveč najsrečnejša rešitev med državo in prizadetimi državljani, ki so od svoje mladosti dali zanjo vse.

Ponovni klic železniških upokojencev

Ko v Beogradu pripravljajo po vseh ministrstvih proračun za proračunsko leto 1940./1941., pričakujejo in upajo z ostalimi drž. nameščenci tudi železniški staroupokojenci vseh vrst, da se bodo njihove pokojnine uredile času in življenjskim potrebščinam primerno. Veliko se je že o tej zadevi razpravljalo pismeno in osebno, toda ni še prave rešitve. Zato ponovno in o pravem času tudi tem potom opozarjamo in prosimo vse merodajne faktorje, da zopet ne bodo pozabljeni oni upokojenci, ki so opravljali težko in odgovorno službo, plačevali ves čas v pokojninske sklade, sedaj pa živijo v največji bedi.

Upokojeni služitelji s polno službeno dobo pričakujejo, da se jim popravi krivica, ki se jim je zgodila z novo uredbo o draginjskih dokladah 1. oktobra 1935., ker že od tega časa prejema za 180 din mesečno manjšo draginjsko doklado kakor upokojeni služitelji neželznikarji s polno službeno dobo.

Da so se v posamezne zakone in zakonske uredbe pomotoma prikradla razna oškodovanja upokojencev, je dejstvo, prav tako je pa dejstvo, da se to ne bi zgodilo, če bi se bili ti zakoni pred uveljavljanjem oz. razglasitvijo obravnavali na taki anketi, kakršno sam značaj predmeta in resnost posledic zahtevata sama po sebi.

Da vsega tega ni bilo mogoče izvesti, dokler ni bilo organizacije po vsi državi, je razumljivo, toda danes, ko imajo že vse banovine svoja društva in ko imajo ta društva odbor, ki vodi skupne posle sporazumno in vzajemno v zvezi z akcijskim odborom beograjskim, in to na vseh delovnih področjih z velikim uspehom, je to izvedljivo.

Če bi taka anketa pod vodstvom fin. ministrstva delovala, bi se mogla takoj odstraniti vsa sporna vprašanja in težave, ki tišče nas upokojence že leta, in ki ne mečejo najlepše luči na zakone in uredbe, ki danes postoje in ki so bili na hitro izdani, ne da bi bili pri izdajanju istih sodelovali tisti, katerim je znana sleherna njihova pomanjkljivost. Če se vse te naše pripombe upoštevajo, je prav iz tega videti, kako potrebna je ta anketa in koliko bi s svojim resnim in do podrobnosti predurnim delom koristila državi in nam upokojencem. Zato smatramo, da je anketa neobhodno potrebna in zaradi tega naša prošnja upravičena.

Miloščinariji z družbeno provizijo pričakujejo, da se bodo njihove draginjske doklade od 2 din dnevno zvišale na ono višino, da se bodo mogli vsaj skromno preživljati. Železniški invalidi pričakujejo, da se jim popravi krivica, ki se jim je zgodila pri prevodbi kronskih rent, da se bo prevedba računala od 1. avgusta 1927., ko so bile prevedene na kronske pokojnine. Novoupokojenci pričakujejo, da se jim vrne, kar se jim je 1. oktobra 1935. odvzelo. Oni upokojenci, ki so bili po letu 1923. nastavljeni, pričakujejo, da se jim popravi največja krivica, tako da se jim v pokojnino vštejejo tudi tista delavska leta, za katera so plačevali v delavski pokojninski sklad.

Predsedstvo Združenja železniških upokojencev v Zagrebu je ponovno glede zahtev železniških upokojencev na vseh merodajnih mestih predložilo potrebne spomene.

Društvo železniških upokojencev za dravsko banovino v Ljubljani.
Predsednik: Iv. Šalamun.

Težnje učiteljstva meščanskih šol

Naznanili smo že, da je bil v Nišu sklican XVII. občni zbor Združenja nastavnikov meščanskih šol. Zborovanje je bilo v dneh 6. do 8. julija in je bilo prav dobro obiskano. Udeležilo se ga je tudi več meščansko-šolskih učiteljev iz Slovenije, nekateri izmed njih so tudi sodelovali pri vodstvu strokovnega dela kongresa oz. so predavali na njem.

Zborovalci so obravnavali razen stanovskih, predvsem gmočnih in socialnih vprašanj svojega stanu tudi strokovne probleme meščanskega šolstva. Po izčrpnem obravnavanju najvažnejših vprašanj so zborovalci sprejeli sklep, naj se za izobraževanje bodočih učiteljev meščanskih šol uredi pouk tako, da bo strokovno-predmetni in pedagoško-didaktični pouk trajal 8

semestrov. Zaradi živahnega razvoja meščanskega šolstva in rastočih potreb je nujno, da se učiteljem na meščanskih šolah zagotovi popolna visokošolska izobrazba. Višje pedagoške šole naj se preuredijo. V Ljubljani naj se ustanovi visoka pedagoška šola, enako kakor v Beogradu in Zagrebu. Število učencev na teh šolah naj se zviša potrebam primerno, da ne bo primanjkovalo učiteljev.

Zborovalci so prejeli končno tudi naslednjo

resolucijo:

1. Čimprej naj se uzakoni uredba o spremembi in dopolnitvi zakona o meščanskih šolah, kakor je to predložilo Združenje nastavnikov meščanskih šol.
2. Čimprej naj se reši vprašanje obstanka deške meščanske šole v Sarajevu.

Železničarski tisk

Vseh pragmatičnih uslužbencev v naši državi je približno 210.000. Od tega pride na prometno ministrstvo približno 50.000 uradnikov, uradn. pripravnikov, zvaničnikov, služiteljev in proračunskih dnevnikarjev. Če prištevamo še dinarje in druge delavce, ima pa prometno ministrstvo vsega okrog 80.000 nameščencev. Po številu osebja je torej prometni resort na prvem mestu, zato ni čuda, da zavzemajo železničarji med drugimi drž. uslužbenci docela izjemen položaj, kar se kaže tudi v tem, da velja zanje poseben zakon o drž. prometnem osebju, ne pa splošni uradniški zakon, ki je bil izdan za vse druge uslužbenke države.

Razumljivo je dalje tudi, da imajo železniški uslužbenci izredno razvito društveno in organizacijsko življenje. Skoro vsaka izmed mnogoštevilnih panog železniške službe ima lastno organizacijo, te pa svoja strokovna glasila. Posamezna med njimi so na prav visoki stopnji in so dobro urejena ter zanimiva ne le za pripadnike dotične stroke, temveč tudi za druge državne uslužbenke, da, celo za neuradnike. Ne bo škodilo, če v naslednjem podamo kratek pregled železničarskega tiska.

Največjo naklado ima »Glasnik železničarja i brodarja«, ki izhaja v Beogradu, v latinici in cirilici, objavlja pa tudi precej slovenskih člankov. Izdaja ga »Združenje jugoslov. narodnih železničarjev in brodarjev«. Izhaja dvakrat na mesec, vsakega 1. in 15. dne. Dosegel je že XIII. letnik. Ureja ga g. Jovo L. Bakić, uredništvo je pa v Beogradu, Sarajevska 26. Na leto stane 24 din. List dobivajo vsi člani UJNZB, ki jih je zdaj nekaj nad 35.000.

Že sedmo leto izhaja v Beogradu »Glas voznog osebja«, ki je glasilo »Združenja voznega in manevrskega osebja«. List izhaja vsak mesec in objavlja strokovne sestavke, ki zanimajo članstvo organizacije, t. j. približno 8000 članov.

Po enkrat na mesec izhaja »Stručni ložaj«, organ Združenja kurjačev drž. železnice in ladij. List je dosegel že

3. Diplomirani filozofi, ki so dodeljeni mešč. šolam, naj se ne dodeljujejo drugam, ker na meščanskih šolah ni dovolj učiteljev.

4. Med šolskim letom naj se ne premeščajo učne moči po službeni potrebi, če ni za to nujnih razlogov in ni prizadetim dokazana krivda. Nastavitve naj se izvrše pred pričetkom šolskega leta.

5. Dopolnilni izpiti naj se učiteljem nagrade po zadevnem pravilniku za srednje šole.

6. Omoženim učiteljicam naj se vrne oseba doklada.

7. Uvede naj se spet avtomatsko napredovanje.

8. Diplomirani absolventi višjih pedagoških šol naj se iz osnovne prevedejo v srednje-šolsko stopnjo brez gmočne škode.

XV. letnik, izhaja pa v nakladi približno 4000 izvodov.

Združenje jugoslov. strojevodij drž. železnice in ladij ima lastno glasilo »Mašinovodja«. Navedeno združenje ima nad 3000 članov, katerim je list namenjen. Izhaja vsak mesec, že petnajsto leto. Objavlja strokovne prispevke, zlasti pa poročila o društvenem delovanju za izboljšanje gmočnega položaja članstva.

V Zagrebu izhaja že ena in dvajset let »Glasnik železniških činovnika«, glasilo Združenja železniških uradnikov. List izhaja v revialni obliki enkrat na mesec. Objavlja članke v srbo-hrv. vaščini, tudi v cirilici, mnogokrat pa prinaša tudi slovenske članke. Glasnik je zelo dobro urejen in je med železničarskimi listi gotovo na prvem mestu. Objavlja predvsem strogo strokovne obravnave in podatke, potem pa poročila o delovanju organizacije in članke splošne prirode, kolikor se tičejo stanu železniških uradnikov. Društvo ima že skoraj 1900 članov, ki vsi dobivajo list. Število članov stalno narašča.

»Vesnik pregledača kola« je glasilo Združenja voznih preglednikov, ki ima približno 500 članov. Prinaša strokovno gradivo in organizacijske vesti.

Tudi železničarske zadržke izdajajo več listov za svoje člane, tako izhaja v Ljubljani mesečnik »Zadru-gar«, ki je glasilo Nabavljalne zadruge uslužbencev drž. železnice v Ljubljani. Izhaja — zdaj v obliki revije — že petnajsto leto in objavlja načelne zadruške strokovne članke, mimo teh pa poučne sestavke z raznih področij: zdravstva, gospodinjstva, čebelarstva itd. Redno prinaša tudi leposlovne prispevke, sem ter tja tudi slike. List je zelo dobro urejen in ima veliko naklado.

V Zagrebu izdajajo železničarske zadruge, nabavljalna, kreditna in stanovanjska, skupno glasilo pod imenom »Zadružni vesnik«. Objavlja splošno zadruško gradivo, načelne članke, razna poročila, razglase ter drobiž.

Fréd. Boutet:

Darili

»Pa Jullinovi, treba bo misliti, kaj naj jim damo letos?«

Ko je gospa Mourlineova, ki je bila nekoliko časa kakor odsotna, nenadoma z resnim glasom spregovorila te besede, je njenega moža in hčer kar minila dobra volja. Zdela se je, da je hladno zavelo po tesni obednici, kjer so se po končanem kosilu in ko je služkinja odšla iz sobe, vsi trije razgovarjali. Gospod Mourline, ki je bil vesel, ker je pravkar obljubil ženi za božično darilo dežnik v slonokoščeni držajem, hčerki pa koralno ogrlico, je postal ves zaskrbljen. Simona Mourlineova, ki je bila stara osemnajst let in si je silno želela ogrlico, je bila videti vznemirjena.

»Prav res,« je krepko ponovila gospa Mourlineova, »kaj naj jim pač damo, Jullinovi?«

»Res je!... Za vruga, res je! Kaj naj jim neki damo?« je zamrmral gospod Mourline.

»Saj menda razumeš, da je treba letos, da bo kaj lepega, kaj prav lepega! Naj velja kar hoče... Ah, popolnoma dobro vem, da je stvar zelo nerodna. Ta čas božičnih daril je strašen! Na vse strani sami izdatki...«

»Ampak, mama, saj si nismo nikoli delali stroškov za darove Jullinovim. Sama dobro veš,« jo je prekinila Simona. »Lani

je mala skrinjica zanje veljala 18 frankov in je bila prav čedna...«

»Ne razumem te, Simona! Torej se res ne zavedaš, da smo jim prej, ko so bili Jullinovi v enakem položaju, kakor smo mi, lahko dajali darila brez vrednosti, ne-pomembne neumnosti, kakršne so nam tudi oni sami dajali! In da to ni več mogoče zdaj, ko imajo sto in petdeset tisoč frankov letnih dohodkov!«

Kakor da hoče izkazati čast tej številki, je nehote povzdignila glas. Jullinovi, ki so komaj pred nekaj meseci obogateli, so bili najboljši prijatelji Mourlineovih. Jullin in Mourline sta bila tovariša na pravni fakulteti, nato sta oba hkrati vstopila v isti urad, sta se oba na istem družabnem plesu seznanila z dvema mladima, dobro vzgojenima in nepremožnima dekletoma, ki sta jima postali ženi. Obe družini — vsaka je imela hčerko in pri tem je ostalo — sta imeli iste dohodke in pojmovali življenje na podoben način. Dolga leta so živeli v dobrem prijateljstvu, ki ga ni nič kalilo, se udeleževali skupaj istih skromnih zabav in bili iskreno pripravljeni vzajemno si pomagati, kolikor so le mogli. Nenadoma je nepričakovano dogodek omajal to prijateljstvo. Eden Jullinovih bratov, ki so ga dotle imeli za sumljivega in prav malo častivrednega človeka, je vrtoglavo obogatel z nevarnimi posli, ki so mu pa uspeli proti slehernemu pričakovanju. Ker ga je tolikšno preobljilo, ki je skoro čudežno sledilo prikritemu siromaštvu, pre-

hitelo, je hotel, kakor je sam dejal, dohiti izgubljeni čas in uživati življenje. Toda to je počel s preveliko besnostjo in po dveh letih nezmerne divjosti je umrl. Jullinovi, edini dediči, so se naenkrat znašli kot milijonarji. Res je, ostali so isti nasproti svojim dragim Mourlineovim, tem tako starim in pristranim prijateljem! Gospod Jullin ni očitno kazal nobenega ponosa, da je pustil pisarno in se po cele dneve vozil z avtom; gospa Jullinova se je izogibala slehernih baharij, kadar je nosila svojo biserno ogrlico in gospodična Jullinova je vselej trdila, da so skrajno preproste Simonine oblečke zares dražestne. Toda Mourlineovi, čeprav tega niso kazali, čeprav si tega niso preveč priznavali, so vseeno nekoliko trpeli zaradi razlike, ki je nastala in brez slehernega velja se zdaj hoditi na obisk k svojim starim prijateljem. Denar je bil padel mednje kakor pregraja, ki so se zaman ti in oni trudili, ne opaziti jo.

»No torej,« je pričela spet gospa Mourlineova in se obrnila k možu, »dobro veš, da imam prav. To je vprašanje dostojanstva. Že tako prenašamo dovolj, odkar so tako silno bogati... Saj jim ne zavidam in jih tudi ne gram. Dobro veš, toda končno mi boš pa le priznal, da ni prijetno, kadar pridejo k nam na kosilo, sprejemati jih tod v ti tesni sobi in s preprosto služkinjo za vse, in po vsem tem iti k njim, kjer je vse razkošno in kjer imajo dvornika in slugo!... Med nami

— malo preveč se ponašajo z vsem tem, ti naši prijatelji, preprostosti jim manjka; zabava jih, potem ko so bili nam enaki, moliti nam pod nos svoje čisto sveže premoženje!... Torej, saj razumeš, božično darilo, to je priložnost, ki ji ni primere. Poslali nam bodo kako stvar, da nam bo kar sapo jemalo. Kaj bi, malce parvenijski so, kar naravnost govorimo, in da nas osupnejo, nam bodo poslali darilo, da ga ne bo moč prekositi. No, prav! Nočem zaostajati za njimi!«

»Saj, saj — prav dobro te razumem, prav imaš,« je mrmral gospod Mourline. »Tega pa ne veš: svetujem ti, stopi no malce naokrog k starinarjem, dober nos imaš, boš že našla kakšno stvar, ki bo videti starinska in ki ji ne bo mogoče določiti cene.«

Zmignila je z rameni.

»Prav nič ne bi dobila! In potem, saj poznajo cene. Jullin se zdaj gre zbiratelja. Lahko si misliš, da bodo okrog in okrog obrnili naše darilo, da ugotove, če je res dragoceno. Dati jim hočem kakšno res lepo stvar, ni drugega izhoda.«

»Koliko pa misliš izdati za to?« je gospod Mourline vprašal ves v skrbeh.

»Nič ne vem! Se bo že videlo. Dvesto, dvestopetdeset, mogoče več. Tem slabše, se bomo pač morali omejiti kje drugje...«

»Smo že tam! Dobro vem, da se bom morala odreči ogrlici, da bomo vrinili darilo ljudem, ki so vsega sitil!« je jezna vzkliknila Simona.

V Sarajevu izdajata nabavljajna in kreditna železničarska zadruga skupno glasilu »Zadružni glasnik«. List izhaja dvakrat na mesec, in je že v XIII. letniku, objavlja pa splošno zadrugarsko gradivo, vesti o delovanju naših zadrug ter razna praktična navodila. List je prav dobro urejevan.

Iz prednjih podatkov moremo ugotoviti kako razširjen in raznovrsten je železničarski strokovni in zadružni tisk. Dokazuje nam pa tudi ta kratek

pregled, da se strokovne in zadružne organizacije železničarjev zavedajo izrednega pomena tiska, kar se kaže v tem, da vsako društvo izdaja svoje lastno glasilu. Saj prav za prav le z njim more izraziti širši javnosti posebne težnje svoje stroke oz. društva, to pa s pomočjo tiska najlažje ohrani stike s članstvom. Kar se tiče tiska, morejo biti železničarji za vzgled in v posnemanje vsem drugim državnim uslužbencem.

Vestnik

Kuluk. Od prejemkov za september se nam, aktivnim in upokojevcem, po novih predpisih odtegne mimo vseh drugih odbitkov, davščin itd. tudi polovica okupnine za osebno delo na nedržavnih cestah. Vse prizadevanje naših strokovnih organizacij, da bi se končno vendar že odpravil kuluk, ki predstavlja za državno uslužbenstvo in upokojece popolnoma izjemno obremenitev, je bilo doslej — žal! — brez uspeha.

Plinske maske, kuluk in naročnina. Zadnji ljubljanski »Slovenski poštar« je objavil to-le poročilo: »Ker bo 1. september črn dan: nakup plinskih mask, odtegljajev za kuluk, šolnine, učne knjige in drugo, si ne upamo priti še s položnicami za poravnano naročnino »Slovenskega poštarja« za III. četrtletje 1939. Zato ne prilagamo položnic tej številki, kakor smo zadnjič napovedali, ampak jih priložimo prihodnji številki, tako da bo treba plačati šele 1. oktobra.« — Tudi naša uprava bo storila enako — prosi pa že zdaj vse p. n. naročnike, ki so z naročnino v zaostanku, naj dolg čim prej poravnajo. To velja zlasti vsem tistim tovaršim, ki jim gnotne razmere to dovoljujejo.

Spet nov grob. Dne 5. julija je v Ljubljani umrl upokojeni davčni izvrševalec, Franc Rojce. Pokojnik se je rodil leta 1867. v Selih pri Šumberku in je služil v davčni stroki skoro 30 let, dokler ni bil leta 1927. upokojen. Dolgo časa je služboval v Radovljici. Ves čas se je vneto udeleževal v strokovnih društvih in bil več let predsednik organizacije davčnih izvrševalcev. V tem svojstvu je napisal tudi za naš list večje število strokovnih in polemčnih člankov, sodeloval je pa tudi s prispevki najrazličnejše vsebine. Dasi mu ni bilo dano, da bi bil deležen višje šolske izobrazbe, se je pokojni Fr. Rojce skušal udeleževati na raznih področjih: kot stanovski organizator, publicist, kot risar itd. Naj mu bo ohranjen blag spomin!

† **Jakob Zupančič.** Dne 21. avgusta je v Ljubljani umrl upokojeni direktor mariborske realne gimnazije, Jakob Zupančič, star 68 let. Po rodu je bil pokojnik iz okolice Grosuplje, dokončal filozofske nauke na dunajski univerzi, služil pa kot suplent in profesor na gimnazijah v Kranju, Ljubljani, Novem mestu in v Gorici, kjer je postal ravnatelj tamkajšnje realke. Ko je moral 1. 1919. bežati iz Gorice, je še isto leto postal ravnatelj drž. realke v Mariboru, kjer je služboval do 1. 1932., ko je bil upokojen. Pokojni ravnatelj Zupančič je bil odličen šolnik in vzgojitelj. Bil je tudi kulturno zelo delaven in se udeleževal kot pedagoški pisatelj in sodelavec v različnih kulturnih in strokovnih društvih. Zaradi plemenitega značaja je bil blagi pokojnik splošno priljubljen in spoštovan. Značajnega moža in zvestega tovariša ohrani tudi naš list, čigar naročnik je bil od početka, v častnem spominu.

»Nikakor ne, ogrlico dobiš, oče ti jo je obljubil! Jaz se odrečem novemu dečniku. Bo že stari izdržal do pomladi.«

»Noben od vaju se ne bo treba odreči ničesar. Saj jaz lahko še čisto lepo počakam, preden si dam napraviti obleko... Sicer pa bom že zamašil to luknjo z večerim nadurnim delom. Treba pa je, da dobe Jullinovi lepo darilo. Pošljemo ga jim, kakor vsa leta, na božično jutro. Res je, da dražijo človeka s svojim premoženjem, izvirajočim bogve od kod, ki ti ga neprestano mole pod nos! Kar nič ne glej na ceno darila, prav imaš. Treba je to... Za vruga, vseeno, prijatelji, ki obogate, so pa res dragi...«

Gospa Mourlinecova je kupila za Jullinove darilo. Bila je to čudovito brušena kristalna vaza, ki je veljala tristo štiri-deset frankov. Za natanko odmerjeni proračun Mourlinecovi je bil to hud udarec. Toda prav res, zavedali so se, da so prav ukrenili in tako so na božično jutro z mirno gotovostjo pričakovali darilo od Jullinovih. Gotovo se niso ponižali, pa naj bo njihovo darilo še veličastnejše: kristalna čaša, ki jo bodo Jullinovi prejeli ob istem času, bo rešila čast Mourlinecovi.

Pozvonilo je. Bil je zavoj in pismo od Jullinovih.

Pismo se je glasilu: »Dragi prijatelji, samo majhen spominček brez vrednosti. Saj se ni med nami nič spremenilo, kajne?... Prav nič! Prepričani smo, da vam storimo po volji, ko delamo kakor

Pravilnik o človekoljubnih ustanovah. Trgovinski minister je podaljšal rok, določen v prvem stavku odst. 1., čl. 30. pravilnika o ustanovah človekoljubnega značaja, ki se bavijo z zavarovanjem pogrebnih in bolniških stroškov in o skladih za pokojninsko zavarovanje. Ta rok je podaljšal do 6. decembra 1939. — Ta odlok je posledica skupne intervencije vseh naših človekoljubnih ustanov, ki so opozorile trgovinsko ministrstvo na nevezdržnost navedenega pravilnika, ki je grozil obstanku vseh takih človekoljubnih društev, za drug in skladov. Upravičeno je upanje, da bo do 6. decembra t. l. izdan nov pravilnik, ki bo upošteval poseben značaj naših človekoljubnih ustanov, ki ne delajo za dobiček.

Težnje začasnih davčnih izvrševalcev. Znano je, da so v finančni službi že več let zaposleni kot dnevničarji (prav za prav dninarji), mnogoštevilni pomožni uslužbenci, ki imajo službeno naziv »začasni davčni izvrševalci«. So to po večini absolventi srednjih šol ali pa imajo vsaj malo maturo, to je kvalifikacije za uradnike od XI. oz. X. položajne skupine. Sprejemajo se proti mesečnim nagradam, ki se pa obračunavajo po dnevih, in se izplačujejo iz posebnega sklada, torej ne iz rednega državnega proračuna. Položaj teh uslužbencev je zelo nejasen, zato pa tudi slab. V zadnjem času so se organizirali v Združenje davčnih izvrševalcev in si skušajo izboljšati svoje nezadovoljivo stanje. Zlasti se prizadevajo, da bi se jim priznala pravica do plačnega dopusta, vsaj v izmeri, ki jo določa obrtni zakon za osebe, ki so mu podrejene. Doslej namreč niso uživali plačanih dopustov. Tudi žele, da bi se jim priznala od OUZD, kjer so prijavljeni, hranarina tudi tedaj, če so bolni manj kakor tri dni. Ker morajo mnogi izmed njih poleg redne dnevne službe opravljati ponoči še nočno stražno službo v uradnih prostorih davčnih uprav, prosijo, naj bi se jim drugi dan nato dovolilo pol dne prostega časa. Zeleti bi bilo, da fin. ministrstvo tem gotovo skromnim, a docela upravičenim prošnjam ugodí v polnem obsegu.

O novih sodniških uredbah. Zadnjič smo na kratko poročali o štirih važnih uredbah, s katerimi je bilo bistveno preurejeno službeno razmerje sodnikov. Ob izdanih uredbi je predsednik ministrskega sveta podal izjavo, da dolgujemo sicer sodniškemu stanu vse priznanje, vendar pa je v organizaciji našega pravosodja dosti nedostatkov. Najvažnejša zahteva je, da se dosledno izvede neodvisnost sodnikov, zlasti pa mora postati postavljenje sodnikov neodvisno od vseh vplivov, ki nimajo zveze s pravosodstvom. Zato je bilo treba postaviti nastavljenje sodnikov izključno na podlago strokovne kvalifikacije. Ker so sodniki stalni, je bilo treba njihovo odgovornost strogo predpisati. Odslej velja za nje popolna depolitizacija, kar je večina sodnikov že davno želela. Sodniki smejo

doslej in vam pošiljamo tole igračko, ki nima druge cene, kakor tisto vrednost, ki ji jo daje spomin na staro in zvesto prijateljstvo, katero predstavlja...«

V zavojčku je bila ničredna majhna posodica za bonbone, iz poslikanega porcelana, ki je v svoji revni preprostosti mogla veljati kake štiri frankke in pol.

Od osuplosti in nejevolje so vsi obmolnili.

»Torej tole je tisto razkošno darilo od Jullinovih?« je končno dejala Simona.

Gospo Mourlinecova je trepetala od jeze; z naglo kretinjo je zgrabila posodico in jo treščila ob marmornati kamin, kjer se je razbila.

»Na, le pogled kaj si storim iz njihovega starega prijateljstva!«

Gospod Mourlinec je zmignil z rameni.

»Za enkrat pa imajo oni tvojo kristalno čašo za tristo štirideset frankov!«

Res je ravno tisti trenutek gospod Jullin odpiral zavoj. Ko je zagledal kristalno čašo, je poskočil na noge in poklical ženo.

»Samo pogled, kaj nam pošiljajo Mourlineovi!... Saj so vendar blazni!...«

»Reveži,« je zamrmrala gospa Jullinova, »težko bodo preboleli ta silen izdatek!... Človeku se morajo smiliti v njihovem položaju. Vnovič ti pravim, Adrien, ne bomo mogli več občečati z njimi... Če ne zaradi drugega, že iz obzirnosti do njih ne: na beraško palico bi se spravili iz same nečimernosti!«

sicer svoje politično prepričanje pri volitvah izražati, prepovedano jim je pa vsako drugo strankarsko udejstvovanje. Ker je treba, da se sodniki neprestano izpopolnjujejo v svoji stroki, morajo tudi sproti zasledovati strokovno književnost in si nabavljati potrebne knjige. Zato je bila izdana uredba o posebni dokladi za sodnike v okviru finančnih možnosti državne blagajne. (Isti razlog bi se dal z enako upravičenostjo navesti tudi še za marsikatero, če ne prav vse ostale stroke drž. uprave. Le pomislimo samo na profesorje, finančne uradnike, učitelje, železničarje itd.) Tudi dobro urejena sodna poslopja so velike važnosti za ugled pravosodja. Zato je bilo treba ustanoviti poseben sklad, ki bo skrbel za te potrebe.

Osebna doklada dodeljenih profesorjev. V Sloveniji je večje število profesorjev, ki so postavljeni pri raznih podeželskih srednjih šolah, dodeljeni pa stalno zavodom v Ljubljani, kjer tudi stalno, že po več let opravljajo službo. Do zadnjega so ti dodeljeni profesorji prejeli osebno doklado po II. draginjskem razredu, ker je pač njihov zavod, kjer so nastavljeni, v II. razredu. Proti temu so se prizadeti stalno upirali in zahtevali, naj se jim prizna osebna doklada po tistem draginjskem razredu, v katerem služijo dejansko, t. j. po prvem. V ti stvari je fin. ministrstvo izdalo pojasnilo od 23. decembra 1938., št. 40.444/I. To pojasnilo je prosvetno ministrstvo meseca maja sporočilo v nekem konkretnem primeru. Glasi se: »Uslužbencu, ki se v uradnem poslu uporablja izven svojega

službenega kraja do treh mesecev, gre po § 80. u. z. osebna doklada — oziraje se na čl. 3. uredbe, št. 37.500/I-35 (namreč oziraje se na značaj začasnosti njegovega bivanja v uradnih poslih v drugem kraju), tistega draginjskega razreda, v katerega spada mesto, kjer je postavljen. Če je pa po 1. točki § 38. fin. zakona za 1938./39. — drugače kakor to obravnava § 80. u. z. — kdo dodeljen na delo v drug kraj izven službenega kraja za delj kakor tri mesece, tedaj pripada takemu dodeljenemu uslužbencu osebna doklada tistega draginjskega razreda, v katerega spada kraj, kamor je dodeljen na delo, trimesečni rok se pa računa pričenši s prvim dnevom meseca, sledečega nastopu službe v kraju, kamor je dodeljen na delo. To zaradi tega, ker tako bivanje uslužbenca izven službenega kraja preko treh mesecev izgubi značaj začasne uporabe uslužbenca v uradnih poslih izven kraja postavitve, kakor je določeno s čl. 3. uredbe, št. 37.500/I-35.« — Na podlagi tega pojasnila so bile vsem prizadetim profesorjem predpisane za naprej osebne doklade po I. draginjskem razredu, razlike za minulo dobo se jim pa bodo še izplačale.

Enoletni trgovski tečaj »KOVAČ« s pravico javnosti, Maribor, Tyrševa 14 torej dobijo otroci drž. nameščencev, ki obiskujejo ta tečaj, draginjsko doklado in vsi obiskovalci vozne olajšave na železnici. Prospekt zastoj!

Upokojenec

Potrčila za plačevanje šolnine. Državni upokojenci (in tudi aktivni uslužbenci), ki potrebujejo potrdila o višini neposrednih davkov pri vpisu svojih otrok v šole zaradi pravilne odmere šolnine, naj vložijo svoje prošnje za izdajo predmetnih potrdil takoj — če jih doslej še niso. V zadnjih dneh pred začetkom šolskega leta pride toliko vlog, da se delo ne more izvršiti pravočasno. Prošnjam, ki morajo biti kolkovane z 10 din, naj se priloži za potrdilo kolek za 20 din, za vsak uradni prepis potrdila pa kolek za 10 din.

Pogrebina po rodbinskih upokojenkah. Vsem upokojevcem bi moralo biti znano, da pripada pogrebina (enomesečni celotni prejemki umrlega drž. uslužbenca) samo po smrti aktivnih ali upokojenih drž. uslužbencev in uslužbenk. Pogrebina pripada tisti osebi, ki je pokojnega uslužbenca ali uslužbenko pokopala, in ki je plačala pogrebne stroške. Navadno so to seveda žena oz. otroci rajnega, lahko pa tudi kdorkoli. Ne pripada pa pogrebina svojem umrle rodbinke upokojenke, t. j. vdove državnega aktivnega ali upokojenega uslužbenca, ki ni bila sama nikdar aktivna uslužbenka. — Nečeto je vlog, kjer svoji takih rodbinski upokojenk prosijo za pogrebino, seveda brez uspeha. Plačati morajo v takih primerih naknadno tudi vse takse za vlogo in priloge, ker pač nimajo pravice do pogrebne.

Pozakonjeni otroci. Po uredbah o dokladah aktivnih uslužbencev in upokojen-

cev, pripada rodbinska doklada za vsakega otroka, rojenega v zakonitem zakonu ali pozakonjenega. Mnogi ne vedo kakšna je razlika med pozakonjenimi (legitimiranimi) in posvojenimi (adoptiranimi) otroci. Prvi so lastni, krvni otroci, katere je oče kesneje po sklenjenem zakonu z materjo priznal za svoje. Adoptirani otroci so pa otroci tuje krvi, katere so uslužbenec ali upokojenec po predpisih obč. drž. zakonika vzeli za svoje. Za adoptirane otroke doklada ne pripada ne aktivnim ne upokojenim uslužbencem.

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna J. O. S. REICH.

O zagrebški upokojenski kreditni združenju. Pisali smo že, da namerava društvo upokojevcev savske banovine ustanoviti v okrilju svoje organizacije hranilno in posojilno združenje, ki naj bi bila pričela poslovati že nedavno. Iz društvenega glasila pa posnemamo, da je društveni odbor sklenil, da bo nova kreditna zadruga pričela delovati šele začetek prihodnjega leta. Razlog je v glavnem ta, da zadruga nima dovolj sredstev za uspešno delovanje, ker je temeljna glavnica 50.000 din, katero je posodilo za začetek društvo samo, prenizka, da bi se mogla zadruga uspešno razviti. Zato bodo do novega leta skušali zbrati večjo glavnico, in sicer s pomočjo stalnega prisilnega varčevanja.

Iz organizacij

Zborovanje uradnikov finančne kontrole. V Beogradu je bil začetek junija občni zbor Združenja uradnikov fin. kontrole, ki je bil prav dobro obiskan in je pokazal kako veliko je med uradništvom te stroke razumevanje za svojo organizacijo. Dasi je ista bila ustanovljena komaj pred tremi leti, je danes že nad 90 % aktivnih uradnikov fin. kontrole včlanjenih v njo. Združenje uradnikov fin. kontrole je bilo ustanovljeno šele, ko je uradniški zakon iz leta 1931. onemogočil skupno organizacijo zvičnikov in uradnikov v istem društvu. Prvotno so bili namreč oboji združeni ves čas od Zedinjenja. Na zborovanju so največ obravnavali novo uredbo o fin. kontroli, s katero naj bi se strokovno reorganizirala vsa služba, hkrati pa popravil in izboljšal gnotni, pravni in socialni položaj uslužbencev finančne kontrole. Načelnik oddelka za to stroko je na zborovanju javil, da bo uredba v najkrajšem času predložena fin. ministru v odobritev. Po zborovanju so prisotni skupno obedovali in drugi dan priredili izlet na Avalo.

Dvajsetletnica organizacije fin. kontrole. Dne 21. septembra 1919. so se vsa tedanja pokrajinska društva organov finančne straže združila v skupno, vsedržavno organizacijo, ki si je dala ime »Savez finansijske kontrole«. Ko je bila dokončno ustanovljena ta Zveza, je bil izvoljen za predsednika g. Martin Kovač, za tajnika g. Peter Deržaj, za blaginika pa g. Jakob Skubić, ki so tvorili ožji odbor. Organizacija je dolgi dvajset let opravljala velevažno delo v korist pripadnikov finančne kontrole. Od ustanovitve do danes je članom izplačala posmrtnin in podpor ob neugodah za preko 7.000.000 din. Pred nekaj leti se

je zaradi predpisov § 76. sedanjega uradniškega zakona morala razdeliti na dve organizaciji, ker ni bilo dovoljeno, da bi bili organizirani uradniki v istem društvu z zvičniki finančne kontrole. Društvo si je zato pozneje dadelo naziv »Združenje zvičnikov finančne kontrole«, ki še danes agilno deluje za koristi svojega članstva in vse stroke.

Iz učiteljske organizacije. V minulem poslovnem letu je imelo Jugoslovansko učiteljsko združenje 17.718 članov. Čeprav je to izredno visoka številka, je vendar še precejšen del učiteljskega neorganiziran. Največ članov je v donavski banovini, namreč 3475, sledi dravska banovina 3220 članov, nato pride savska z 2590, po nji moravska 1741, vardarska 1733, drinska 1553, zetska 1122, vrbaska 845 in končno primorska, ki ima le 519 članov. Beograjska sekcija (Beograd, Zemun in Pančevo) ima pa 920 članov. Vseh okrajnih društev JUU je približno 350. Za občni zbor v Banjaluki je organizacija izdala tiskano letno poročilo na 88 strah.

Priporočamo ogled in nakup modnih novosti za jesenske obleke itd. v MANUFAKTURI NOVAK na Kongresnem trgu.

Železničarski dom na Pohorju. Po zgledu poštinih uradnikov, včlanjenih v mariborski sekciji Združenja uradnikov p. t. t. stroke, bodo tudi mariborski železničarji postavili na Pohorju počitniški in okrevališki dom. Železničarska zadruga je že kupila 28 orlov sveta pri Mariborski koči, kjer bo sezidala svoj dom, ko prejme dovoljenje iz Beograda.

Zadružne vesti

Proslava zadružnega praznika. Ljubljanski zadrugetarji so s sodelovanjem vseh zadružnih ustanov drž. uslužbencev slavili mednarodni zadružni dan dne 22. junija. Svečanost je bila v dvorani Sloge v »Ljubljanskem dvoru«, ki je bila do kraja zasedena. Otvorila je proslavo predsednica »Krožka zadrugarke«, nakar je predsednik Zveze g. Miloš Štibler imel slavnostni govor. Po raznih deklamacijah in pevskih nastopih gojencev »Sloge« je pevski zbor zapel še več pesmi, nakar je sledila preprosta pogostitev navzoče mladine. — V Mariboru je bila pa proslava mednarodnega zadružnega dne na dan 5. julija in sicer vse bolj svečana in mogočna. Na Rotovškem trgu so se zbrali člani Nabavljalne zadruge drž. uslužbencev in železničarske nabavljalne zadruge ter drugih naših zadružnih ustanov. Po pozdravih zastopnikov obeh največjih zadrug, ki sta pojasnila pomen zadružništva za človeško družbo in njegova prizadevanja za ohranitev svetovnega miru, je govoril odbornik železničarske zadruge g. Brandner. Zborovalci so nato sprejeli resolucijo, ki se glasi: »Svoboda, zadruga in mir so nerazdružljivi!« Resolucija nadalje ugotavlja, da bi nova svetovna vojna bila velika nevarnost za vso civilizacijo in poziva vse zadružne organizacije naj zastavijo ves svoj vpliv v

obrambo svobode, pravičnosti, priznanje človeških pravic in za ohranitev miru. Nato so zborovalci v mogočnem sprevedu odšli skozi mesto, spremljani z dvema godbama, na letno sokolsko telovadišče v Magdalenskem predmestju, kjer se je zbralo nad 5000 ljudi. Sledila je zabava, zrebanje dobitkov in pogostitev otrok.

Dom železničarske nabavljalne zadruge v Ljubljani. Nedavno je železničarska nabavljalna zadruga podpisala pogodbo, po kateri je postala lastnica zemljišča in poslopja na Masarykovi cesti št. 17 v Ljubljani, kjer je bila nekoč »Gospodarska poslovalnica« železničarjev, zdaj je pa tam glavna prodajalna in skladišče železničarske nabavljalne zadruge. Za poslopje in zemljišče z vsem inventarjem je dala dva milijona 700.000 din, od tega je plačala nad 2.000.000 din že pred leti, ostanek pa zdaj. Tako je postala ta stavba last navedene železničarske ustanove.

Zidanje zadružne poslovalnice v Mariboru. Železničarska nabavljalna zadruga bo zidala v Mariboru posebno trinadstropno hišo, v kateri bo zadružna prodajalna in drugi poslovni prostori, bodo pa v nji tudi stanovanja. Poslopje bo stalo v Cafovi ulici, in je bil komisijski ogled za izdajanje stavbnega dovoljenja že izvršen.

Nove knjige

»Mladika«. Junijska številka je poleg nadaljevanja Jalnove celoletne povesti objavila še več krajših pripovednih spisov Fr. Kunstlja, J. Likoviča, potopis Viktorja Smoleja »Od Tater do Balta«, Fr. Bevkovo legendo in več pesmi. Aktualen je spis F. S. Finžgarja v Prešernovi rojstni hiši, socialne slike iz Danske je pa objavil F. Erjavac. — V julijski številki so pa zastopani s krajšimi leposlovnimi spisi J. Likovič, V. Winkler, F. Kunstelj in drugi. O spakih v rastlinstvu piše Anton Moder, o življenju mravelj pa Ivan Čampa. List objavlja poleg tega običajno pisano gradivo za gospodinjstvo, kuharico, zabave in šale in razno ugankarsko blago. Tudi ti dve številki sta bogato ilustrirani. — »Mladika« se narača v Celju, Mohorjeva tiskarna, in velja za vse leto samo 84 din.

»Zdravje«. Izšla je sedma številka tega odličnega poljudno zdravstvenega mesečnika, iz katerega smo že večkrat ponatisnili

marsikak zanimiv članek. Vsebinska: Planine, rekorderstvo, zdravje in higiena. — Higienški tečaj v Slov. goricah in v Dravski dolini. — Higiena žene. — Röntgen in radium. — Zdravnik v mestih in po deželi. — Glasnik higienskih ustanov. — Od tu in tam. — Dobro da veš. — »Zdravje« se narača v Ljubljani, Pred škofijo št. 1, in velja za vse leto 30 din. Poučni in zanimivo pisani list je vreden toplega priporočila.

Stopetdeset preizkušenih kuhinjskih receptov. Po lastnih izkušnjah spisala M. Ulčar. Založil D. Mizerit, Zidani most. Prejeli smo v oceno knjižico pod prednjim naslovom, ki jo je spisala poklicna kuharica po lastnih izkušnjah. V uvodu pravi, da so njeni recepti nešteto krat preizkušeni in niso torej samo teoretični, temveč vzeti iz prakse. Knjižica velja 10 din in se narača na pošto-čekovni račun št. 14.259. Kdor pošlje denar naprej, jo dobi brez poštne.

Zdravstvo

Sol in žeja. Od kod pride to, da smo po užitju soli tako žejni? V naši krvi je normalno neki odstotni del soli, ki mora ostati po možnosti na isti višini. Odvišna sol se izloča po ledvicah, kar se more vršiti le s pomočjo tekočine, v kateri je sol stopljena. To tekočino vzamejo ledvice iz krvi, kar je pač najbolj enostavno. Več ko dovažamo telesu soli, več krvne vode morajo ledvice porabiti, da morejo sol nadalje izločiti. Če se pri še večjem uživanju soli poraba zahtevane tekočine dvigne, tedaj krvna voda ne zadostuje več in bi je ledvice brez velike nevarnosti ne mogle več odvzeti. Zato vzamejo ledvice iz telesnega stanišča nadaljnje množine tekočine, da morejo svojo nalogo vršiti. Seveda pride na ta način do gotovega izsušenja telesa, prav tako kakor če smo ob

vročih dnevih oddali s potenjem mnogo vode. Izsušenje telesa kliče slednjič po nadomestitvi tekočine; ta klic sicer ni glasen, a zato nič manj nujen, in se javlja v obliki žeje.

Hrana brez soli. Pri marsikakšni obolenosti je predpisana danes hrana brez soli ali pa vsaj s kolikor mogoče malo soli. Zlasti pogosto se predpisuje taka hrana pri obolenostih srca in krvnega obtoka, pri ledvičnih boleznih, tolščici, pa tudi pri migreni in pri raznih kožnih boleznih. Predpisov se včasih ne držimo čisto natančno, zlasti kadar gre za popolnoma brezsolno hrano. Večinoma se zadovoljimo s tem, da raznih jedi ne solimo, in mislimo, da je to že dosti. Seveda imajo nekatera hranila že sama na sebi dosti soli v sebi, ki je ne moremo odstraniti in ki hvala Bogu ob-

čajno tudi dosti ne škoduje. Tu si ne moremo pomagati. Drugače je pa to pri umetnih hranilih: kruh, klobasa in surovo maslo. Kdor hoče živeti strogo brezsolno, mora uživati seveda nalašč v to spečen kruh in se mora ogibati soljenega surovega masla. Najbolj nerodna je klobasa. V mestih sicer mesarji že pogosto izdelujejo za bolnike brezsolne klobase, na deželi pa tega ni. — Vobče se na brezsolno hrano kmalu navadimo. Kdor se pa okusu soli nikakor ne more odreči, za takega imamo posebne vrste dietne soli, ki jih dobiš v vsaki lekarni.

Oranža reši zobe.

Na kongresu paradentoze v Pragi so govorili seveda tudi o pomenu polnovredne hrane za obrambo zob. Zobovje civiliziranega človeštva je danes manjvredno, ker že skozi več rodov hrana ni primerna in je zobovje zato premalo trenirano. Pravilna hrana sestoji iz živil, ki nas po svoji trdoti silijo k temeljitem žvečenju, in pa iz živil, ki nadomestijo vitamine oziroma krijejo njih pomanjkanje. Vitaminov nam manjka zlasti pozimi, ko nimamo zadostne zelenjave, dalje v času nosečnosti in po mrzličastih infekcijskih boleznih, ko organizem rezerve vitaminov hitro porabi. — Pomanjkanje vitaminov se pa ne ugotavlja samo v krvi in v urinu, temveč tudi v koži. In tu ima zelenjava, sadje itd. odločilno vlogo. Šolskim otrokom, ki so imeli bolno zobno meso, so dajali vsak dan oranžni sok in se je število obolenj polagoma znižalo od 75 na 13 odstotkov. Vse podobno je dobro, samo sveže mora biti: cvetača, ohrovt, zelje, oranže, citrone, šipkove jagode itd., tudi krompir. Tudi sadni sokovi morajo biti sveži, ker jim sicer ležanje hitro uniči njih vitaminsko vsebino. Nikakor ne vrzi-

mo proč juhe, v kateri se je zelenjava ali sočivje kuhalo; saj vsebuje ravno ta juha največ vitaminov.

Pisali smo že, da je zelo dobro, če si enkrat ali dvakrat na teden drgnemo zobe in zobno meso s citrino, da torej na zobno meso direktno vplivamo. Zobno meso se s tem utrdi in nastopi proti zobnemu kamnu, ki je glavni povzročitelj izpadanja zob. Saj se ravno ta bolezen, ko zobni kamen meso okoli zob zrahlja, imenuje paradentoza.

Ali moramo piti?

Čudno vprašanje! Kdor je zdrav, pije, če je žejen; saj vsaka žival tudi tako dela. A človek se je pač od naravnega načina življenja tako daleč oddaljil, da pije tudi brez žeje. Ni čudno torej, da je v tem svojem srce, ledvice, jetra in druge organe tako oškodoval, da mu mora zdravnik pijačo prepovedati, in sicer v kateri koli obliki. Tudi če smo preveč zatolščeni, nam pomaga večkrat samo popolna abstinencia v pijači. Če uživamo po možnosti jedila, ki imajo v sebi malo ali nič soli in se zato ne užežemo, nam res ni treba piti. Večina živil vsebuje toliko vode, da je naša resnična pitna potreba več kot zadosti krita. Tomata na primer vsebuje 96 odstotkov vode, kumara 95, repa 90, še celo prekajena šunka 60 odstotkov. Košček jabolka ali odrezek citrone zadostuje za utešenje žeje. A tudi če uživamo živila brez vodne vsebine, na primer sladkor ali slanino, proizvaja telo na kemični način iz njih toliko vode, da nam zadostuje za pitno potrebo, iz 100 gramov sladkorja na primer 55 gramov vode. Kdor torej iz zdravstvenih razlogov ne sme piti, naj se nikar ne boji, da bo zato že umrl. (Iz »Zdravja«)

STARŠI, POZOR!

Novo šolsko leto se približuje. Za svoje otroke boste potrebovali šolske in pisarniške potrebščine, knjige in drugo.

Preden kupite in si nabavite, oglejte si KNJIGARNO UČITELJSKE TISKARNE V LJUBLJANI, Frančiškanska ulica 6.

Mariborčanom priporočamo podružnico Knjigarne Učiteljske tiskarne.

Kdor

oglašuje,

ta

napre-

duje!

ZA JESEN!

kupite za obleke, plašče, suknje itd. najnovejše tkanine po znano ugodnih cenah pri nas. Storili bomo vse, da Vas zadovoljimo. Pričakujemo Vas

MANUFATURA NOVAK
LJUBLJANA - KONGRESNI TRG

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

Kreditna zadruga državnih uslužbencev v Ljubljani, Gajeva ulica št. 9 — v lastni hiši
Najstarejša kreditna zadruga v Jugoslaviji, ustanovljena leta 1874.
Poštni čekovni račun št. 10.681. Telefon št. 3413.
Posojila do Din 10.000 — vsem javnim nameščencem po 7% proti zaznambi na plačo na prvem mestu in poroštvo.

Tovariši

Kupujte pri tvrdkah, ki oglašujejo v »NAŠEM GLASU«! Kdor podpira nas, ga podpiramo mi!

Manufakturna trgovina

FABIANI & JURJOVEC

LJUBLJANA — STRITARJEVA ULICA 5

Priporoča svojo veliko izbiro volnenega blaga za gospode in dame. Belo blago za različno perilo v poljubni širini. Krasna zaloga zastorov in pregrog. (Pliš, tapestri itd.) — Puh perje, kapok, volna, žima, vedno v zalogi. Blago je iz prvovrstnih angleških in čeških tovarn. Državnim nameščencem proti takojšnjemu plačilu 10% popusta.

Žadruga državnih uslužbencev za nabavo potrebščin c. z. z a. z.

Ljubljana, Vodnikov trg št. 5 • Telefon št. 4421

Širite
zadružno misel
med svojimi
tovariši!

Državni uslužbenci! Vaša nakupovalnica mora biti edino zadružna prodajalna. V zalogi ima vedno sveže špecerijsko blago. Dostava na dom brezplačna. Preskrbuje kurivo, posreduje nakup manufakturnega blaga. Na zalogi ima vsakovrsten porcelan, emajlirano kuhinjsko posodo, jedilni pribor, ki ne rjavi, itd.